

פרוטוקול מס' 219

מישיבת ועדת השירותים הציבוריים
ביום ראשון, ו' בתמוז תשל"ו (4.7.76) בשעה 11.00

נ כ ח ר :

חברי הועדה: היו"ר ח. גרוסמן
י. בארי
ל. דיציאן
א. ורדיגר
ס. ידיד

מוזמנים: א. בריק - יועץ משפטי, משרד הסעד
י. אביעד - מנהל השירות למפגר

מזכירת הועדה: ש. כרם

רשמה: ר. בלומרוזן

סדר הירורים: מצב המעונות לספגרים והמחסור בחכנית לשיקום -
הצעה לסדר היום של חבר-הכנסת ס. ידיד.

היו"ר ח. גרוסמן: אני פותחת את הישיבה במצב רוח יותר טוב מאשר בישיבה שקיימנו ביום חמישי. כדי לא להתחרות עם מליאת הכנסת, לא אדבר על הנושא שהוא בפי כל. אנחנו יכולים להתגאות במעשי ידינו. לו הייתה לי רשות דיבור במליאה הייתי מקדישה את דברי לדבר אחד ויחיד - שאנחנו, כמדינת ישראל, לא נרשה יותר שחיה סלקציה. מובן שאנחנו שמחים על האנשים שניצלו ואבלים על השלושה שנהרגו.

מצב המעונות למפגרים והמחסור בתכנית לשיקום - הצעה לסדר היום של חבר-הכנסת מ. ידיד

היו"ר ח. גרוסמן: מבקש את חבר-הכנסת ידיד לפתוח בדבריו כדי להשלים את הצעתו לסדר היום.

מ. ידיד: מצערת העובדה שאנחנו צריכים לספל בבעיית המפגרים במדינה. זה נושא כאוב. אין זו הפעם הראשונה שפורסם דו"ח על-ידי משרד הסעד, נאספו פרטים ולא נעשה דבר ממשי. לצערי, כפי שידוע לי, השירות איננו מתפקד כהלכה. זו אולי אחת הסיבות להתפוררות שאנחנו ערים לה בקרב העולים ובקרב המשפחות הסובלות מן המצב. לפנינו הדו"ח של הועדה. לא אלאה את חברי הועדה בפרטים על כל מעון. כמעט ואין מעון בו ביקרו והצביעו על שביעות רצון. טענו שהמעונות אינם מתפקדים כהלכה ויש דברים הטעונים תיקון מיידי.

המעצב ביותר הוא הסעיף המדבר על ההורים. הועדה מציינת שיש הורים שלא ביקרו את ילדיהם אפילו למעלה משנה. אינני יודע מדוע השירות לא עשה משהו לחייב את ההורים לבקר. יש לנקוט אולי צעדים דראמטיים: ילד שאינו זוכה לביקור במשך שלושה חודשים יובא לבית ההורים. הביקורים של ההורים חשובים מאוד לילד המפגר.

שני מוסדות נסגרו. יש מוסד שלישי שעדיין מפרך בין החיים והמוות. לא ידוע אם יסגרו אותו או לא. דווקא במעון "קום שבטעון יש ועד הורים טוב, פועל הכוח מכחבים לשירות, שולח מברקים לשר הסעד, אבל ההורים אינם זוכים לשום יחס ולשום תשומת-לב. נפגשת אחם. לדעתם המצב במעון קשה מאוד מבחינות ההגיינה, התזונה והבריאות. יש תלונות רציניות. איני יודע מה קרה שם. מספרים על פקיד הסעד אביעד שנישל מתפקידו את מר רוקח, שהיה קרוב לעניינים והתסור לתפקידו. במקומו נכנס אדם שאינו מתמצא בנושא.

אני מציע להזמין את נציגי אק"ם וכן ועדי הורים ממספר מוסדות.

הייתי מבקש לקבל היום פרטים על מספר הממתינים. יש לי נתונים על 1,200. השר דיבר על מספר גדול יותר. אק"ם טוענת שהמספר גדול יותר - 1,600-1,800. בזמנו חוקן חוק המפגרים לצורך רישום מהגיל הרך. או שמישהו מסתיר מאתנו את האמת או שגם לשירות למפגרים אין מידע מדוייק על מספר הממתינים שחשוב ליצור להם מסגרת. בידי משרד הסעד גם אין תכנית ברורה, תכנית חומש, לקליטת כל המפגרים. כל שנה מתווספים 400 ילדים הצקוקים למוסד פנימייתי. באיזו מידה ערוך השירות כדי לקלוט את הנוספים בלי לקפח זכותם של הממתינים בחור? שמענו על שני מוסדות שנסגרו. המפגרים שנקלטו במוסדות הללו הועברו למקומות אחרים. זה בא על-חשבון מפר הממתיין זמן רב. אמנם נפתרה הבעייה של אלה שהיו במעונות שנסגרו אבל לגבי הממתינים נדחה הפתרון. מצב זה אינו יכול להימשך. אני יודע שיש בעיות תקציב. כאשר יש תכנית ברורה ניתן אולי לעשות משהו - על-ידי יעול וצמצומים. בהמלצות הועדה מדובר על אבחון ואבחון חוזר, דבר שהיום לא נעשה.

מבקש פרטים על הצפיפות במעונות. בהמלצות הועדה מדובר על הקטנת הצפיפות, על מספר מכסימלי של חוסים בחדר, על תקן חדרי שירותים לפי מספר החוסים, על מרפאה וציוד למרפאה. דברים אלה אינם

לא אחזור על כל המלצות הועדה. יש בעייה של טיפול
יפואי שהחוסים אינם זוכים לו. בעיית ההורים מאוד אקוטית. כדאי לתח
את הדעת לבעייה זו. לא ייתכן שהורים שמצאו מחסה לילד המפגר שלהם
יפקירו אותו. לצערי הגדול יש הורים שעל-סמך העובדה שיש להם ילד מפגר
וכו להטבות מן המדינה - מכונית ללא מכס והטבות אחרות - ואינם מבקרים
את הילד. זה תסור מאוד. חייבים לנקוט צעדים מתאימים.

יו"ר ח. גרוסמן:
איך אדם יכול לזכות במכונית ללא מכס עם הלוואה
עומדת כאשר הילד אינו בניתו? יכול להיות שזכה
בכך קודם ובינתיים הילד נכנס למעון. לשם כך הילד צריך להיות לא רק
זפגר אלא גם נכה.

ג. יודי:
ההורים זוכים להטבות. אין עיני צרה בכך. אבל
אני מתרעם על-כך שיש הורים הזוכים בהטבות אלה ואינם
זוכים את ילדיהם בביקור חודשי או שבועי.

הדו"ח מצביע על הנעשה במעונות פרטיים. איננו
יודעים מה נעשה במעונות ממשלתיים וציבוריים. אני מציע ששר הסעד ימנה
ועדה, בהרכב זה או אחר, לבדיקת המצב במוסדות הממשלתיים והציבוריים
כדי שתהיה תמונה כוללת על הנעשה במוסדות למפגרים.

לפני מספר ימים קראנו ב"מעריב" על הכפר השבדי.
זו תזכירם לנערים לרחוץ מכוניות תמורת סיגריות. נשלחו מכתבים אנונימיים
מצביעים על-כך שהמצב שם איננו בסדר. כדאי ששר הסעד ימנה ועדה שתבדוק
את המצב בכל המוסדות כדי שתהיה לנו תמונה ברורה על המוסדות למפגרים.

יו"ר ח. גרוסמן:
כיצד מחושבת עלות חודשית של מפגר במוסד ממשלתי
וכיצד מחושבת העלות החודשית במוסד פרטי? האם
ייתכן אותו מחשביב או שהתחשיב שונה? לפי הידוע לי התחשיב שונה. העלות
מוסד פרטי נמוכה מן העלות במוסד ממשלתי. אבקש להתייחס לנושא.

לפי אלו קריטריונים אתם שולחים מפגרים למוסדות
רטיים?

מהי הפרופורציה בין מספר החוסים במוסדות ממשלתיים
בין מספר החוסים במוסדות פרטיים? האם יש מגמה לבטל את הטיפול הפרטי
נושא זה?

ג. בארי:
האם נתקבלה כבר החלטה באשר למוסד "יקום"? היו
שמועות שעומדים לסגור את המוסד. אחר-כך נאמר
זה עדיין בדיון ובשיקול. מהי המגמה?

לענין הפיקוח - במחצית השנה האחרונה ארעו לא מעט
קרי פטירה של מפגרים במוסדות. האם בדקתם את הסיבות? האם היה פיקוח
ל התהליכים? האם אתם יודעים כיצד ארע הדבר? האם אתם עורכים חקירה
אשר מישהו נפטר?

יו"ר ח. גרוסמן:
היה מקרה ידוע שחוסה קיבלה מנת תרופה פי 30 ממה
שהייתה צריכה לקבל בגלל שהעובדת שהחליטה את האחוז
יחה מכוון עזר.

ג. יודי:
אני יודע שמעל גיל 18 הענין מוסדר במסגרת חוק נכות
ובניטוח לאומי משלם. בכל-זאת עדיין יש הורים שנחבטים
שלם עבור ילדים מעל גיל 18.

יו"ר ח. גרוסמן:
כמה משלם הביטוח הלאומי לפי חוק הנכות?

אביעד:
20% מהשכר הממוצע במשק, כאשר הנכות היא 100%.

היו"ר ח. גרוסמן: השר היה צריך להתקין תקנות בקשר לקטינים - באילו תנאים יוכלו לזכות מהביטוח הלאומי לפי חוק הנכות. חוק הנכות נתקבל כמעט לפני שנה ואין סימן לתקנות. השר היה צריך להתקין תקנות לגבי התנאים בהם יוכל קטין לזכות בדמי מחיה. עד היום אין תקנות.

מ. ידיד: בידי חוזר של אק"ם. בחוזר זה כתוב שהחל מ-1 בינואר 1976 חל שינוי בשיעור השתתפות ההורים בהחזקת ילדים. מהו שיעור ההשתתפות?

י. אביעד: אני שותף להערכת חבר-הכנסת ידיד ביחס למצב הטראגי שהורים אינם מבקרים את ילדיהם כפי שהיינו רוצים שיבקרו אותם. הסיבות לכך מורכבות. יש גם סיבות סובייקטיביות של ההורים. אחת הסיבות העיקריות לכך שהילדים נמצאים במוסדות אלה הוא היחס של ההורים. אם ההורים אינם מבקרים את ילדיהם אנחנו יכולים לנחש מה היה מצב הילדים כאשר היו בניתם. אנחנו עושים הרבה בנדון. הנושא צריך להיות מטופל על-ידי איגוד ההורים. אין הצלחה רבה בטיפול - לא של המשרד, לא של אק"ם ולא של ועדי ההורים. זו בעייה קשה ומסובכת שאינה אופיינית רק לישראל. אין לי אלא להצטרף על-כך. אנחנו מנסים להגביר את המאמצים לפתרון הבעייה. התוצאות רחוקות מלהיות משביעות רצון.

להצעת חבר-הכנסת ידיד, שאם הורה אינו מבקר להחזיר את הילד לביתו - זה צעד נוח לפקיד הרשות, אבל זה דבר מסוכן ביותר. הסיבה שילדים אלה נמצאים במוסד היא הבעייה הסוציאלית והנפשית של יחסי הגומלין בין הילד וההורים בהיותו מפגר.

ביחס למוסד "יקום" - זה מוסד בעייתי. השירות למפגר משקיע מחשבה רבה בנושא: אם להיות או לחדול. אנחנו מוכנים לסגירת המוסד. יחד עם זה, אנחנו ממשיכים למצות כל אפשרות להשאיר את המוסד, אבל לא במתכונתו הנוכחית. המצב אינו טוב. יש בעיות של בעלות פרטית כאשר הרשות הממשלתית צריכה להתערב. המצב אינו גרוע עד-כדי-כך שיצדיק צעדים אדמיניסטרטיביים ומשפטיים מצד משרד הסעד.

לא אלאה אתכם בפרטים על הצעדים הננקטים כדי להגביר את הסיכוי שהמוסד ימשיך להתקיים. אחרי הכל האינטרס הוא שימשיך לתפקד. כיום מדובר על חילופי בעלות. יש אפשרות ליזום ולעודד החלפת בעלות, שיבואו בעלים עם משאבים מסויימים שיובילו להצעת את המוסד קדימה. כתכנית מינימום אנחנו מדברים על הכנסת אנשי מקצוע מסויימים. ההצעה בעינה עומדת. היינו מוכנים להכניס מנהל על חשבון משרד הסעד. בשלב מסויים המוסד היה מוכן לכך. בשלבים אחרים - התחרט. הנושא בטיפול. אני מאמין שבימים או בשבועות הקרובים תיפול הכרעה לכאן או לכאן. בכל אופן, להשאיר את המוסד במתכונתו בה הוא מתפקד היום - לא בא בחשבון.

שאלה של החלפת פיקוח הוא ענין פנימי, ענין של סדרי עבודה. איני מקבל את הדעה שאדם שמבין יצא החוצה ונכנס אדם שאינו מבין. אלה שאלות משניות, שאינן כפי שמחוארות.

לענין הטבות להורים מבחינת המכס - אנחנו לא הכתובת

לזה.

ביחס לטיפול רפואי - ניתן טיפול רפואי בסיסי. אינו משביע רצון. השאלה היא מהו האופטימום. זה כרוך גם בשאלות תקציב. במשאבים העומדים לרשותנו נעשה המכסימום, מעל ומעבר לאפשרויות. באופן כללי ניתן לומר שאין כיום מוסד שאפשר לוטר שהטיפול הרפואי בו אינו משביע רצון. טיפול בסיסי קיים בכל המוסדות.

אשר להשתתפות הביטוח הלאומי לגבי חוסים מעל גיל 18 -
מה שנאמר בחוזר של אק"ם פחות או יותר קיים. הנושא בטיפול. יש שיתוף-
פעולה הדוק בין הביטוח הלאומי ומשרד הסעד.

היו"ר ח. גרוסמן: מה יהיה המצב?

י. אביעד: כל ההורים שילדיהם מעל גיל 18 הוכרו כמפגרים יהיו
פטורים מתשלום כאשר הילד הוכר כנכה.

היו"ר ח. גרוסמן: אם הילד בבית, מה החשלוּם?

י. אביעד: 20% מהשכר הממוצע במשק או כפי שהועדה קובעת.
אם הוא בבית, פירוש הדבר שהוא בשירות קהילתי או
במסגרת אחרת שעולה פחות ממוסד פנימייתי. אנחנו רוצים ליצור מוטיבציה
אצל הורים להמשיך להחזיק את הילד בבית. זה סיוע למשפחה לטפל במפגר.

היו"ר ח. גרוסמן: אם הורה מוסר את ילדו למוסד, לא צריך לשלם בכלל.

י. אביעד: 80% מהסכום עוברים למוסד ו-20% למשפחה. 20% אלה
מיועדים לעודד את ההורה לבקר, לתח מתנות.

היו"ר ח. גרוסמן: הורה שמחזיק את הילד במוסד זוכה פעמיים - מקבל
20% מהקיצבה, אינו משלם למעון, אינו צריך לקיים
את הילד. זה עידוד להחזיק את הילד במוסד.

י. אביעד: היו כמה דוגמות שהצביעו על השפעה בכיוון הפוך.
היו הורים שאמרו: אם אני יכול לקבל 650 לירות לחודש,
אוציא את הילד מן המוסד, אחזיק את הילד בבית, יילך למפעל תעסוקה סוגן
ואחמודד עם הבעיה שלו. ההנחה שסכום זה יכול לשמש חמריץ להחזיק את
הילד בבית עומדת במבחן המציאות. לפעמים היינו צריכים לאלץ את ההורים
להחזיק את הילד במוסד.

העלות של ילד במוסד ממלתי היא בסביבות 2,000 לירות.
50% מה-600 לירות הולכים ישירות לתקציב המוסד, היינו חזרה לתקציב המדינה.
30% נוספים הולכים למעוף משנה של הכנסה מיועדת. אחת לשנה יושבים עם
אגודת אק"ם, כמייצגת את כלל ההורים, ודנים בפרוייקטים בהם אנחנו
מיישבים את השירותים למפגר. בסך הכל 80%.

א. בריס: החברר שהשתתפות של הרוב המכריע של ההורים היתה
הרבה יותר נמוכה מאשר הסכום שעכשיו מקבלים מן
הביטוח הלאומי. כל הגורמים הנוגעים בדבר הגיעו למסקנה שיש לקבוע
הסדר לפיו 80% מהסכום של 600-700 לירות יקבל משרד הסעד לדמי אחזקה
ולשיפור המצב במוסדות ו-20% יקבלו ההורים כדי שיוכלו לנסוע לבקר את
הילדים, לקנות מתנות, לצורך דמי כיס. בצורה כזאת אין צורך בסנגנון
גבייה שאינו גובה כלום. הסדר זה החקבל על דעת כל הצדדים. מובן
שבחחילה אק"ם כיקשה אחוז יותר גבוה.

היו"ר ח. גרוסמן: הורה שיש לו ילד מפגר במעון אינו משלם למוסד כלום
ומקבל דמי כיס לביקורים. מה המצב לגבי ילד מפגר
מתחת לגיל 18?

א. בריס: משלמים לפי הטבלה. בהגיע הילד לגיל 18 - פטורים
מתשלום. עוזרים להורים בנושא של מינוי אפוטרופסים,
מגישים בקשות לקיצבות נכות. אנחנו מבצעים פעולות שונות כדי להקל על
ההורים.

ש. אביעד: לגבי ילדים מחת לגיל 18 - היו דיונים וויכוחים במשרד יחד עם אק"ם. היו שטברו שיש צורך לפטור את ההורים, כולל הורים לילדים מחת לגיל 18, מכל חשלום. אק"ם דרשה שזו לא תהיה זאת הבינו, לאור המציאות העכשווית, שיש לוותר בענין ילדים עד גיל 18. השאירו להם אופציה להעלות שאלה זו לדיון במועד מאוחר יותר. ענין הוא כחאום מלא ובהסכם כל הגורמים הנוגעים בדבר.

מ. ירון: הורים ששילמו עד היום, האם יחזירו להם כסף?

ש. אביעד: צריך להכין חומכ. זה לוקח זמן. העקרון נקבע. הכל יסופל בהתאם.

בנוגע להערוה הכלליות לגבי הדו"ח - הדו"ח מתייחס רק למטרות פרטיים. חבד-הכנסת ידד מבקש בדיקה כללית והשוואה. איני יכול להתייחס לכך. מה שפורסם בעהון "מעריב" לא היה מדוייק. הדבר נבדק היטב. בטאא שלא כצעתה. מדובר בעובדת שפוטרה מסיבות פדגוגיות. הספיקה להיות במוסד חודש ימים (בכפר השבדי). היא יצרה ענין סביב הבעיה. אם יש שבריד של בעייה אובייקטיבית - הדבר יתוקן.

לשאלה כיצד מחשבים עלוח של מפגר במוסד ממשלת ופרטי. התישוב טובה. בממשלה יש חישוב של עלוח כוללת, כאשר דמי המחיה והמנגנון בטל אחד והמכונס מחולק לאוכלוסיה, לפי ימים בשנה. אנחנו יודעים מה הם הצרכים, כמה כוח-אדם דרוש. אם תקן מסויים איננו מאוייש - יש מצבים כאלה - החמכון הוא של הממשלה. התקציב מחושב לפי המכסימום, לפי התקרה. אין זה מוד שהעלות בממשלה יקרה יותר, לא תמיד בגלל השירות הטוב יותר, אלא מעצם היות השירות ממשלת, עם כל הביורוקרטיה והסכמי השכר. כאשר מחליטים שעובדי הוראה עובדים ארבע או חמש שעות ביום, זה מעלה את המחיר. אנחנו צריכים לתת כיסוי ל-X שעות ביממה. כמו כן, במוסד פרטי אין עובדים עם מלוא התנאים הטוציאליים. החמכון לא צריך להגיע לבעל המוסד. עלינו להתייחס לטיפול. במוסד פרטי הדברים נעשים ביתר יעילות וצמצום. השאלה היא אם מגיע לבעל המוסד פרט על-כך או לא?

מ. ירון: איך יכול להיות שירות כמו בממשלה כאשר העלות נמוכה יותר, בפרט שבעל המוסד צריך גם להרויח על השקעותיו? למוסד ממשלת יש תקציב פיתוח לחוד ותקציב שוטף לחוד.

ש. אביעד: אין בכלל תקציב פיתוח. צריך לבוא עם השקעות. אם יש בעייה, ההוצאה מתקזזת מדמי האחזקה. המשרד מפר את נושא דמי האחזקה במוסדות פרטיים לבדיקה כלכלית של חברת יעוץ כלכלי מחוץ למשרד, בהסכמה עם האוצר. זה נעשה גם בעבר. אני מקווה שבשנות הקרובים נקבל את החישובים.

מ. רייזמן: האם ההשוואה היא בין גמל לתרנגולת או בין תרנגולת לתרנגולת?

ש. אביעד: בתחום הטיפול - בין תרנגולת לתרנגולת. בתחום הפיתוח והשירותים הנלווים - בין גמל לתרנגולת. בשירותים הנונה לשירותי עזר, בקיון. המגמה של השירות לפגר היא שבחחום הטיפול לא צריך להיות כל הכול. תקן כוח-האדם זהה לתקן בממשלה. בתחום השירותים הנלווים - יש מקום לבדיקה כלכלית. לפני חודשים מסרו את הדבר לבדיקה כלכלית. הבטיחו לבצע את הדבר תוך שלושה חודשים.

אח מי מפנים למעונות פרטיים? אין קלסיפיקציה של מי שהולך לפרטי ומי שהולך לממשלת. זה בהתאם למאפיינים של כל מוסד ושל כל מפגר ובהתאם למקומות הפנויים. אין שוני באוכלוסיות. יש שוני במוסדות. מוסדות ממשלתיים אינם עוסקים במקרים חנוכיים. במקרים חנוכיים קל יותר לטפל, יש יותר סיפוק בעבודה. בתחום זה עוסקים בעיקר מוסדות פרטיים. במוסדות אלה נהנים משירותים מקצועיים נוספים - פרט

יכולים להעזר בקופת חולים ביתר קלות מאשר אנחנו. משלמים פחות לקופת חולים. יש שם פחות בעיות רפואיות. יש מוסדות שהצטיינו בחחום סיעוד ו בחחוסים אחרים.

ביחס למספר החוסים בסוגים השונים של המוסדות -
8- מוסדות ממסלתיים יש 1852 מפגרים; ב-12 מוסדות ציבוריים, המנוהלים על-ידי הקרן המרכזית, כמו כפר תקווה, יד אליהו, מוסדות שלא למטרות רווח - 1061 מפגרים; ב-10 מוסדות פרטיים - 779 מפגרים, וב-8 מעונות משפחתיים, הם יש עד 12 ילדים בכל מסגרת - 66 חוסים. ב-115 משפחות אומנה יש 180 חוסים. בבתי חולים שונים - 26. בסך-הכל 3,968 חוסים.

זאת הפרופורציה. לפני כשנה הפרופורציה בין החוסים במוסדות פרטיים ובמסלתיים הייתה הפוכה. מספר החוסים במוסדות ממסלתיים ציבוריים עלה. המגמה היא של צמצום במעונות הפרטיים והגבר במעונות ממסלתיים והציבוריים. בשלבים מסויימים זו הייתה מדיניות מוצהרת של המשרד. לאור המצוקה כיום אין זו מדיניות מוצהרת. אנחנו צריכים לצמצם את הנושא של החזקת מפגרים בידי פרטיות. עם זאת, במצוקה של היום יש לעודד מסגרות פרטיות ולאפשר תנאי קיום הוגנים.

ג. ידיד: כמה ממתינים יש?

אביעד: מספר הממתינים כ-1,300. אבקש לקחת מספר זה בזהירות. השירות שלנו הוא דינאמי. מדי יום ביומו יש שינויים במספרים. יש פטירות, יש יציאות וכתוצאה מכך - כבימות. זה משפיע על מספר הממתינים. מצד שני, יש פנימיות חדשות. פתיחת מחלקה חדשה משפיעה על מספר הממתינים. אני מדבר על נתון של היום. זה לא מתאים לנתון שהיה לפני שבוע ולא לנתון שהיה מחר. במשך הקופה ארוכה היה צמצום של 1,200 ממתינים. יש חוזרות למעלה ולמטה.

ג'ורג' ח. גרוסמן: מה חקופת ההמתנה?

אביעד: הייתה לנו פנייה של מפגרת בגיל 63. תוך שלושה חודשים קיבלה סידור. התייחסנו אליה כאל ממתינה 63 שנה. יש מספר קטן של מצגרים המגיעים להמתנה של שלוש שנים. הממוצע הוא שבשנות שנה-שנתיים. ניתנת עדיפות לפי המקרה.

ג'ורג' ח. גרוסמן: יש לי נסיון קשה מאוד בעניין זה. פניתי ביחס למשפחה שאיני מכירה אפילו. לפי הנתונים של ועד העובדים של מקום העבודה של האב הילד המפגרת הורס את הבית. האם נעשתה חולת נפש. עובד הסוציאלי אומר שצריך להוציא את הילד מהבית. זה באזור ליד עכו. אם האם מאושפזת ואין מי שיטפל בילד - זה שיא. העובד הסוציאלי בעצמו יוחץ וזה לא עוזר לו.

אביעד: כאשר יש פנייה כזאת אנחנו רואים לנגד עינינו ערך עשרות פניות כאלה. לא היית רוצה שנעדיף את הפנייה שלך אלינו. יש מקרים בדרגת חומרה יותר רצינית.

גארי: אבקש לשמוע על הנוהל. מחר פונה אליכם מישהו עם ילד מפגרת. מה הנוהל?

אביעד: כאשר למשפחה או לאיש מקצוע כלשהו יש חשד לפיגור או שיש בקשה לסידור מוסדי או קהילתי - המשפחה מתבקשת לפנות ללשכת הסעד המקומית. עורכים חקירה סוציאלית. מבקשים בדיקה רופא. בחלק מן המקרים מבקשים בדיקה פסיכולוגית. זה בדרך-כלל יוקח במיניות חודש ימים. החוזר מתויק בלשכת הסעד המקומית. מייד שלח עובד סוציאלי הבודק את המצב המשפחתי והחברתי. החומר מועבר בציון ומלצה ראשונית למחוז. יש 200 לשכות ו-3 מחוזות. המחוז מסיין את כל הפניות, דואג להשלמת חומר כאשר הבעיה מורכבת יותר. תהליך זה אורך ורמיחום חודש. המחוז מחליט על הדרך הראשונית של...

משורדנו: נתפנו שני מקומות מסוג זה וזה במוסד זה ובמוסד אחר, נא להציע ארבעה מועמדים. אם מדובר במוסד מחוזי, פונים רק למחוז. אם מדובר במוסד ארצי - לכל המחוזות. המחוז קובע את סדר העדיפויות שלו. שולח את המועמדים. הקביעה עוברת עיון מקצועי נוסף לראות אם העדיפויות שנקבעו אכן נכונות. כאשר המחוז מציע מועמדים הוא מעביר לתחנת אבחון בקשה להשלמה של כל-מיני יועצים. מגבשים ומכינים את החומר. אנחנו שומרים לעצמנו אופציה לבקש בדיקה נוספת זו או אחרת. אנחנו נותנים את המקום. מעבירים את האישור ללשכת הסעד המקומית עם העתק למחוז. מפנים את ההורים ללשכת הסעד המקומית כדי ליצור את הקשר החוזי, המשפטי. תהליך זה, מאז קבלת המקום, אורך שלושה-ארבעה שבועות. אם יש מקום, בדרך-כלל כל התהליך הזה אורך ששה שבועות.

י. גארי: מה המצב עד-אשר מתפנה מקום? מה שיעור הפניות? האם יש ממוצע של פניות?

י. אביעד: יש כ-650-700 פניות לשנה, מתוכם ממינינים קרוב ל-400 מועמדים לסידור פנימייתי. לגבי כל היתר התהליך קצר יותר - חוץ שלושה-ארבעה שבועות מוצאים את פתרונם בקהילה.

י. גארי: האם הסידור הפנימייתי חמיד בהמצאת הלשכה המקומית?

י. אביעד: ודאי. לפעמים יש הורה המבקש בסך-הכל בדיקה. אנחנו מספקים שירות זה. יש משפחה שמבקשת מטפלת לכמה שעות בדי שהאם תוכל לצאת לעבודה. אנחנו מציעים שירות של עזרה ביתית.

הי"ר ח. גרוסמן: ללא הבחנה במצב הסוציאלי?

י. אביעד: עם הבחנה במצב הסוציאלי. איננו מתייחסים למצב הכלכלי. כאשר משפחה מחפשת עזרה אנחנו מציעים מטפלת. אם היא מממנת - מה טוב. אם היא טוענת: איך אממן את העזרה - יש מקרים שהמשרד מממן. הקריטריון אינו כלכלי אלא יכולת התמודדות המשפחה עם הבעייה.

הי"ר ח. גרוסמן: מי בודקת את יכולת ההתמודדות.

י. אביעד: העובד הסוציאלי.

הי"ר ח. גרוסמן: ישב מצלי הורה שיש לו שני ילדים נכים מתחת לגיל 18. יש לו בעייה קשה של הסעת הילדים לטיפולים. זו משפחה שיכולה לתפקד, אבל אינה מסוגלת לממן את הוצאות הטיפולים. המשפחה הלכה ללשכת הסעד. לשכת הסעד החלה לחקור את המצב הסוציאלי. בין היתר חקרו כמה פעמים בשבוע אוכלים שם בשר, כמה חולצות מקבל הילד. איך העובד הסוציאלי בודק את המצב הסוציאלי של המשפחה? מי בודק את מצב המשפחה?

י. אביעד: יש לנו השנה תקציב של 1.2 מיליון לירות לעזרה בהדרכה ביתית. זה שירות מסלכתי, לאו-דווקא לנזקקי סעד. מאפשרים הסעה בליווי ל-850 מפגרים בתקציב של מיליון לירות - לטיפולים, לבית ספר או למפעל תעסוקה מוגן. אם יש בעייה עם נכה שאינו יכול לעלות לאוטובוס וצריך להסיעו - אנחנו מסייעים. לסכום שציינת יש להוסיף 25% השתתפות הרשות המקומית.

הי"ר ח. גרוסמן: האם אין לאקונוות בענין זה?

י. אביעד: באזור הצפון בו המרחקים גדולים והמסגרות קטנות אנחנו משלמים לפעמים בסעיף ההסעות יותר מאשר כל הטיפולים. הנושא בכללותו מטופל.

י. גארי: האם קורה שמשפחה פונה דרך לשכת הסעד המקומית והעובד מחליט בו במקום שאין הצדקה להכניס את הילד למוסד?

אביעד: זה לא יכול לקרות משום שבמסגרת הפונקציות של פיקוח על הלשכה המפקחת עוברות על ההחלטות. זה במסגרת פיקוח והדרכה ללשכות המקומיות.

בארי: כמה מתבטא המידור הקהילתי?

אביעד: כ-4,000 מסודרים במוסדות קהילתיים, כולל מעונות יום. יש מעונות יום טיפוליים. משרד החינוך נמנע שום מה להיכנס לנושא זה. מדובר במפגרים קשה, שאינם שומרים על נקיון שהם מתחת לגיל חינוך חובה. מדובר ב-250 מפגרים לערך. יש 1220 זגרים המועסקים במפעלי העסוקה מגנים. הם עובדים ומשתכרים. נוסעים נבודה, בדרך-כלל לבד. יש לי כאן דשמה של 51 נוגרים. רובם טודרו נבודה בקהילה. לגבי חלק מהם מצויין השכר. יש כאלו שהייתי צריך וילו להתקנא במשכורתם. 51 מפגרים קיבלו שיקום ויצאו מן השורות שלנו. יוב ל-20 מפגרים מאותן מסגרות מגיעים לשורות זה ל. יש בעיות של יחס וברה, כולל משרד הסעד, למפגרים. נעשים פעולות קליטה. אנחנו מצטיים דחייב את האפיק הזה, בהצלחה זו או אחרת. קרוב ל-20 מפגרים מחגיגים י שנה לזה ל. יש לנו מקרה מעניין של מפגר ששהה שנים רבות במוסד פגרים. העלמנו פרטים. הוא הגיע לשורות זה ל והגיע לדרגת סמל. א רצה להגיע לקצונה. לאחר בדיקה התברר שהיה במוסד למפגרים. היום חביעה של מיליון לירות בטענה מדוע החזיקו אותו במוסד למפגרים. א טוען שזו סטיגמה ובגלל זה אינו יכול להגיע לקצונה.

ביחס לצפיפות וחקנים - זו שאלה קלאסית. זו בעייה מ-יומית. מדי פעם אנחנו מצופפים כדי להקל על רשימת הממחינים או בעיות אקוטיות. לאט לאט הצפיפות גדלה והולכת. זו בעייה קשה. פיפות קיימת לא רק במעונות פרטיים. אנחנו די גאים בכך שהעובדים שלנו כנים לכך ומוכנים לקבל הנמקה שמדובר במקרה מיוחד. כאשר סגרנו שני רבות פרטיים, יצרנו צפיפות. לאחר-מכן זה מתקוז. זה באמת על-חשבון רים. העובדים שלנו אף פעם לא שבתו בגלל הגדלת הצפיפות.

בקשר לפטירות - יש נוהל: יש הודעה למשטרה, הודעה שכת הסעד המקומית ולהורים. יש פעולות שהמוסד חייב לבצע. כאשר מסיים צע את הפעולות ומקבל דו"ח של רופא, מעביר את החיק למשרד שלנו בירושלים. חנו דואגים להשלמת חומר - סיכום מחלה, דו"ח מסכם, תוצאות בדיקה שלאחר וות. אחר-כך יש עין אומיניסטרטיבית הדואגת לריכוז החומר; אחר-כך רופא הבודק את הדברים ומרכז את הטיפול הרפואי. אם יש לו חשד, ממליץ ועדת חקירה. לאחר-מכן החומר עובר למנהל השירות למפגר הסוקר את הפעולות זרות. יש לו אפשרות להמליץ לסגור את החיק או לא. לאחר-מכן קצין מחון בודק עם המסמכים במסדר, אם לא צייסו להסתיר משהו וזה עובר למנהל נף. יש ארבע אינסטנציות מקצועיות שתפקידן לוטר אם לסגור את החיק להמליץ על ועדת חקירה. במקרים רבים בהם הגורמים המשפטיים אינם ייחסים לשאלה אנחנו מקימים ועדת חקירה פנימית. כאשר מתעוררת שאלה יאית, אנחנו פונים לשר הבריאות. יש לנו עכשיו בעייה. פנינו למנכ"ל יד הבריאות בבקשה לשלוח רופא שביחד עם רופא שלנו ומנהל מוסד אחר יקו את העניין. רוב החיקים מסתיימים עם המלצה לסגור את החיק, עם וקות. זה נוהל שגרה לגבי כל פטירה.

לגבי בנימינה - זה טוב-יודיזה. זה כרגע בדיון בבית ופט.

ד. ח. גרוסמן: לישיבה הבאה נזמין את נציגי אק"ם. נבקש שבתוך המשלחת יהיה נציג ועדי הורים. נבקש גם נציג של מוסד ציבורי.

בריסק: חתייעצו עם אק"ם לגבי נציגי המוסדות. שלא תהיה טענה: למה אלה ולא אחרים.

ד. ח. גרוסמן: על החקנות שהחקין שר הסעד נדון בישיבה אחרת.